

Gülsün Karamustafa'nın Venedik Çıkarması

Dünyanın en önemli bienallerinden biri olan Venedik Bienali 60. Uluslararası Sanat Sergisi, bu yıl Adriano Pedrosa'nın küratörlüğünde düzenleniyor. Bienalin ana sergi mekanlarından biri olan Arsenale'deki Türkiye Pavyonu ise Gülsün Karamustafa'nın incelikli yerleştirmesini ağırıyor.

YASEMİN BAY

Türkiye çağdaş sanatının en özel isimlerinden biri olan, yaklaşık 50 yılı aşkın süredir güncel sosyopolitik ve kültürel meseleleri odağına alan Gülsün Karamustafa, yine ses getiren bir çalışmaya imza atıyor. Sanatçının dünyanın en önemli ve eski bienallerinden biri olan Venedik Bienali'ndeki Türkiye Pavyonu'nda görülebilen yeni eseri "Oyuk ve Kırk Dökük: Bir Dünya Hâli", hem ziyaretçilerin hem de uluslararası basının ilgisini çekiyor.

Sanatçının dünyanın farklı coğrafyalarındaki yıkıcı savaşlar, depremler ve çevre felaketleri karşısında, içinde bulunduğumuz suskunluk ve çözümsüzlük hâlinin insanlarda yarattığı boşluk, oyukluk ve kırıklık hissini ele aldığı eserine ev sahipliği yapan Türkiye Pavyonu, başta ArtReview, Wallpaper, Artlyst, Art Asia Pasific, Artribune başta olmak üzere birçok önemli sanat yayınında, Venedik'te kaçırılmaması gereken sergiler arasında gösterildi. Öte yandan İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKS) koordinasyonunu üstlendiği Türkiye Pavyonu, The TelegraphMonocle, Wallpaper*, ARTnews gibi yayınlarda da geniş yer buldu. Örneğin İngiltere'nin en çok okunan gazetelerinden The Telegraph'ın sanat eleştirmeni Alastair Sooke, Venedik Bienali'ni değerlendirdiği yazısında Karamustafa'nın eserinden övgüyle bahsediliyor: "Gülsün Karamustafa'nın beton Korint sütunlarının seri üretimi için kullanılan plastik kalıplardan oluşan etkileyici heykelleri, Batı uygarlığının kadim bir sembolü olan

TÜRKİYE PAVYONU HAKKINDA...

Bu yıl Adriano Pedrosa'nın küratörlüğünde "Foreigners Everywhere" başlığı altında düzenlenen Venedik Bienali'ndeki Türkiye Pavyonu, İKSV'nin koordinasyonunda, T.C. Dışişleri Bakanlığı himayesinde, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı katkılarıyla, Türk Hava Yolları ana sponsorluğu ve havayolu partnerliğinde, SAHA Derneği'nin prodüksiyon ve yayın desteğiyle gerçekleştiriliyor. Türkiye Pavyonu, 21 destekçinin katkılarıyla Venedik Bienali'nin iki ana sergi alanından biri olan Arsenale'de 2014–2024 yılları arasında tahsis edilen mekânda yer alıyor. Venedik Sanat Bienali Türkiye Pavyonu'nun 2022-2024 Danışma Kurulu'nda ise Suna ve İnan Kıraç Vakfı Kültür ve Sanat İşletmesi Genel Müdürü Özalp Birol, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Öğretim Üyesi Nilüfer Ergin Doğruer, sanatçı İnci Eviner, küratör ve Fiorucci Art Trust Direktörü Milovan Farronato ve Sanat Dünyamız dergisi editörü, sanat yazarı Fisun Yalçinkaya yer alıyor.

sütunları ustalıklı ve bir o kadar da bilgece ve dengeli bir şekilde oyuyor." ArtReview'un yazısında ise Türkiye Pavyonu'na dair şu sözlerle yer verildi: "Gülsün Karamustafa'nın Türkiye Pavyonu'ndaki sergisi, imparatorluk mimarisinin kemerlerini ve frizlerini destekleyen uzun sütunlarla, heykellerinde estetik yapaylığı ele alıyor – ancak bunlar kireçtaşı veya mermerden değil, krem renginde içi boş plastik kalıplardan yapılmışlar: Birbirine tutturulmuş, hiçbir şeyi desteklemeyen bir konteyner yığını. Kırmızı metal çerçeveler sütunların tabanlarını çevreliyor, ardından bir korse gibi her sütunun tepesine doğru konik bir şekilde yükseliyor. Karşısında, belki yarım metre yüksekliğinde, tepesinde dramatik bir sütun başı ve yerde zümrüt yeşili kırık cam parçalarıyla başka bir sütun, bir metre yüksekliğinde siyah bir halka çitle korunuyor. Karamustafa'nın bu evcil hayvan kafesindeki heykelleri, ikonoklastik olmaktan ziyade çocuksu."

OYUK VE KIRIK DÖKÜK: BİR DÜNYA HÂLİ

Gülsün Karamustafa'nın Türkiye Pavyonu'na özel ürettiği "Oyuk ve Kırık Dökük: Bir Dünya Hâli" adlı eserinde farklı malzemelerin kullanıldığı, heykelleri andıran çalışmalarına, bir film ve bir ses kompozisyonu

Türkiye Pavyonu, başta ArtReview, Wallpaper, Artlyst, Art Asia Pasific, Artribune başta olmak üzere birçok önemli sanat yayınında, Venedik'te kaçırılmaması gereken sergiler arasında gösterildi.

Karamustafa eserinde, içinde bulunduğumuz suskunluk ve çözümsüzlük hâlinin insanlarda yarattığı boşluk, oyukluk ve kırıklık hissini ele alıyor.

eşlik ediyor. Sanatçının boyutlarını İstanbul'daki tarihi Hipodrom'a benzettiği sergi mekânına girildiğinde karşımıza ilk olarak Venedik'in ünlü Murano camlarından yapılmış, tavanda asılı duran üç avize çıkıyor. Avizelerin her biri Hristiyanlık, Yahudilik ve İslam olmak üzere birer tek tanrılı inancı temsil ediyor. Sonrasında dikkati farklı yüksekliklerde, içi boş plastik sütunlar çekiyor. Bu, destek yardımıyla ayakta durabilen plastik sütunlar aslında zafer ve dayanıklılığı çağrıştıran sütunlarla tezat oluşturarak serginin ele aldığı boşluk ve kırıklık duygularını somutlaştırıyor. Sanat pratiğinde video çalışmalarının önemli yer tuttuğu Gülsün Karamustafa burada da bir filmine yer veriyor. Dünya çapında göç, savaş ve gösterileri konu alan siyah beyaz propaganda görüntülerini içeren filmde Karamustafa, görüntüleri yeniden kurgulayarak, insanlık durumuna yeni bir bakış açısı getiriyor.

Gülsün Karamustafa

Öte yandan sergiye sanatçının biri Türkiye Payyonu'ndaki çalışmasına diğeri ise 1960'lardan bugüne uzanan üretimlerine odaklanan iki kitap eşlik ediyor. Aralarında katlanmış bir afiş ve tüm bu parçaları bir arada tutan bir banttan oluşan dört parçalı yayının editörlüğünü Melis Cankara, grafik tasarımı Esen Karol üstleniyor. Yayına Gülsün Karamustafa'nın yanı sıra Ezgi Alkan, Ersin Altın, Sevince Bayrak, Melis Cankara, Hasan Cem Çal, Alev Erkmen, Furkan Keçeli, Gökhan Kodalak, Aren Kurtgözü, Emre Özgüder, Waseem Ahmad Siddiqui ve İpek Yüreklî metinleriyle katkıda bulunuyor.

Bu yıl Adriano Pedrosa'nın küratörlüğünde "Foreigners Everywhere" başlığı altında düzenlenen Venedik Bienali 60. Uluslararası Sanat Sergisi ve Türkiye'nin de aralarında yer aldığı ülke pavyonlarının sunumları 24 Kasım'a kadar görülebilir.